

[Axel Kristensen.]

lov til at indregne lønglidning eller andre overenskomstmæssige stigninger end dem, der er nævnt i lovforslaget om kollektive overenskomster.

Der er store områder, hvor man i løbet af året normalt har stigninger, nemlig hvor man har minimallønninger eller mindstelønninger, og disse stigninger er ikke overenskomststridige. I det oprindelige lovforslag, vi havde til behandling, måtte disse stigninger heller ikke indregnes i priserne, men i sidste øjeblik er indflydelsesrige folk blevet ængstelige for, at det kunne bremse lønstigningerne i deres område, og derved er der kommet et ændringsforslag, der ser meget beskedent ud. Det siger, at medens man før måtte indregne, hvad der stod i §§ 2, 3 og 4, må man nu også tage § 1 med. Det vil sige alle lønstigninger, som er overenskomstmæssige. Men alle lønstigninger, som aftales mellem arbejdsgiverne og arbejderne, er overenskomstmæssige. Det er der ikke mindste tvivl om. Der er ikke noget i overenskomsterne, der forbyder mig at give lønstigning, og så er det rigtig nok et spørgsmål, om man ikke kan indregne den, når det kommer til stykket.

Over for den lønglidning, som man i hvert fald ikke standser gennem forøgelse af købeevnen, er den enkelte arbejdsgiver, den enkelte erhvervsdrivende i virkeligheden værgeløs. Man kan sige, så meget man vil, at han bør ikke gå med til det, og det mener jeg heller ikke, han bør; jeg mener ikke, man skal gå med til lønglidning, og vi kan tale lige så ondt om disse mennesker, der går med til det, som vi vil, men i virkeligheden er de værgeløse, fordi de står helt alene. Hvis de ikke betaler lønglidning, mister de under de forhold, vi har nu, deres arbejdskraft, og det vil sige, at de mister deres kunder, de kan ikke overholde deres leveringsforpligtelser og kan lide varig skade på deres virksomheder. En erhvervsdrivende vil stå med funktionærer, til hvilke han ikke har arbejdere, og de arbejdere, han mister, vil meget hyppigt være mennesker, som har været ret kostbare at fremskaffe, fordi han har skullet uddanne dem til specialarbejde og lignende, og mister han dem, kan det blive meget svært at få produktionen sat op i igen.

En erhvervsdrivende har ofte ikke andet

at gøre end at acceptere lønglidningen, som han bliver presset til af den forkerte økonomiske udvikling her i landet. Når han ikke må indregne den i priser og avancer — og det må han hverken efter det ene eller det andet af de foreliggende prisforslag — betyder det, at han skal tage af det overskud, han ellers ville have haft på sin virksomhed, til at betale lønglidningerne med. Men hvis det nu var sådan, at han brugte hele sit overskud til at leve for, ja, så kunne vi naturligvis kun beklage ham og også landet, for sandheden er jo den, at dette overskud eller den langt overvejende del mange steder skal bruges til rationalisering, til at fremkalde den forbedring af produktionsapparatet, som senere skal give mulighed for lønstigning uden pristigninger, altså for reallønstigninger. Dette beløb vil blive nedsat under de nuværende og fremtidige forhold, og det vil derfor forringe vor konkurrenceevne og vore muligheder for at hæve levestandarden; forslagene er altså et hårdt angreb på den sundeste opsparring, som findes.

Den lovgivning, regeringen lægger op til på prisernes og avancerens område, vil helt givet, når lønglidningerne fortsætter, betyde, at opsparringen i Danmark væsentligt forringes, og vi får derfor endnu vanskeligere ved at holde en fornuftig rente, og rationaliseringen bliver formindsket til skade for alle, ikke mindst for arbejderne, og vor valutastilling vil ikke blive forbedret ved denne lovgivning. Hvis vi ikke er i stand til at rationalisere, vil vi givetvis, når man skal betale højere løn, miste konkurrenceevnen. Det er også helt urimeligt, at man efter pris- og avancestoploven ikke i sine priser uden videre må indregne rente og afskrivning for rationalisering af en virksomhed, hvis dette betyder, at bruttoavance vokser, hvad der jo ikke er det samme som, at priserne er steget. Man kan meget vel få forøget bruttoavance, selv om man sætter priserne ned, fordi en rationalisering medfører mindre lønudgifter. Denne urimelighed med, at rationaliseringsudgifter ikke må medregnes, såfremt bruttoavance vokser, betyder, at alle de mange virksomheder, som løbende foretager rationaliseringer — og som har kunnet gøre det, fordi de kunne afskrive — nu ikke vil tjene de penge, de skal bruge til rationaliseringen.